

Gravminner i Sandefjord

For tre år siden startet en sandefjordsgruppe å registrere gravminner på kirkegårdene i Sandefjord.

TEKST: OSVALD RYDJORD

Dette gravminnet er reist på Haldor Viriks gravsted på Sandar gamle kirkegård i 1961. Som bildet viser, ligger graven helt i kanten nærmest togundergangen. FOTO: HARALD FEVANG

Bakgrunnen er at Databehandling i slektsforskning Norge (DIS) et par år tidligere hadde startet arbeidet med en landsomfattende fotografering og registrering av gravminner for å lage et internetbasert arkiv der alle kan søke. Sandefjordgruppen består nå av Kjell Enger, Odd Marthinsen, Osvald Rydjord, Helene Loise Strand, Angen H. Svinterud, Tor Treff, Arne Vinslid og Lisbeth Akerholt.

Gruppen startet med Sandefjord kirkegård med cirka 5 000 navn, og den er nå helt ferdig registrert. Sandar kirkegård er også nesten ferdig, mens det på de to største kirkegårdene, Ekeberg og Orelund (Nybo), bare er gjort sporadisk registrering. Det er få som driver registreringsarbeid, og gruppa ønsker gjerne flere som kan bruke digitalkamera og datamaskin for registreringsarbeid. Du behøver slett ikke være interessert i slektsgranskning for å ta del i dugnaden. Kirkegårdene er inndelt i felt, og for hvert felt som registreres og kan legges inn i den store basen, er de nærmere målet om å kunne registrere alle gravminner. Årlig slettes en rekke gravminner og blir borte for godt. Cirka halvparten av alle norske graver er nå registrert, cirka 840 000 bilder og informasjonen på hver enkelt stein cirka 2 millioner navn. Siden høsten 2005 er det gjort over 30 millioner søk i basen. Medlemmer i sandefjordgruppen har også registrert en rekke gravminner andre steder i Vestfold og andre steder i landet.

Noen ganger finner ikke den som søker den/dem de

leter etter. Grunnen kan være at den man søker etter ikke er registrert ennå eller er gravlagt etter at registreringen er foretatt. Eller så kan graven være slettet før fotografering er gjort. Dersom en ønsker å legge inn et nytt bilde av graven, kan det gjøres til gravreg@disnorge.no. En må da opplyse om kirkegård og id.nr til personen(e). Skulle det være feil i forbindelse med registreringen kan det endres samme sted.

Bakgrunnen for at DIS-Norge startet på dette prosjektet var ikke minst at en ble klar over at gravminnene forsvant, og slektsgranskere og andre som søkte å finne ut av familiehistorien fikk vanskeligheter med å

FØR OG NÅ

POSTKORT: HENTET FRA ROGER DAVIDSENS BOK: ET STED I SANDEFJORD

FOTO: OTTO AAGESEN

Familiegravstedet til familien Akerholt på Sandar kirkegård.

FOTO: LISBETH AKERHOLT

finne informasjon. Når gravene ble borte, forsvant muligheten til å finne slektninger og data om dem. Før en tatt et bilde før graven slettes, har også familien et bilde som viser hvordan graven så ut den gang den sto der. Gruppen er med på å ta vare på kulturminner og slektsminner for ettertiden.

Mange søker for å finne enkeltinformasjon om noen som er gravlagt andre steder. Selv hadde artikkelforfatteren selv ikke funnet fram til nålevende slektninger til en amerikansk dame som kontaktet han i vinter, hvis

han ikke hadde kommet over ledetråder på noen av DIS sine gravminner. Hun ville så gjerne ha kontakt med slektninger til en som utvandret fra Botne en gang på slutten av 1800-tallet, og takket være gravminnes ledetråder fant artikkelforfatteren fram til slektninger både i Haugesund, Oslo og Sandefjord.

Ønsker du å søke i gravminnebasen gjør du det fra denne nettsiden <http://www.disnorge.no/gravminner/>

Langeby

TEKST: HARALD FEVANG.

Det 100 år gamle postkortet til venstre viser den gamle fiskerhavnen på Langeby som i tidligere tider het Langabø og før 1398 også Langiby. Småbruket til høyre ved veien hadde i sin tid både hest og tre kuer på den vesle jordet på 25 dekar. Hvalfangeren Kristian Haraldsen solgte i 1978 naboarealene til Knut Nalum som dyrker grønnsaker der. Allerede i 1935 startet en av de andre grunneierne, Olaf Olsen Langeby, badestrand-drift syd for fiskerhavna. Før dette hadde hovedstranda blitt kjøpt opp av eieren av Granholmen med tanke på å bygge et større fritidsanlegg her. Det ble det ikke noe av dengang. Derimot ble det anlagt bensinstasjon og et anlegg for import av tønner med bensin fra Russland.

Etter krigen ble begge strendene syd for den gamle fiskerhavna etter hvert kjøpt inn for offentlige midler og ble en av distriktets beste og mest populære bade- og campingplasser.

For noen år siden ble også området brukt som landingsone for amerikanske invasionsstyrker under et øvingsangrep mot Torp flyplass. Lokale heimeverns-soldater husker også minnerike øvingsnettene i de innenforliggende skog- og hytteområder.

Dagens bilde fra det samme området viser den gamle fiskerhavnen som båthavn for fritidsbåter nord for det som etter hvert har blitt et av Norges mest moderne og oppdaterte camping- og badeplasser, med steinbrygge og planlagt tilstøtende trebrygge inntil fjellet som fornuftige fornyelser.

Saker
og ting
som setter
minnene
i sving

Tobakk

Under krigen var tobakk en mangelvare. Det gjorde sitt til at bønder og andre i Norge gjorde som bøndene i Virginia. De dyrket sin egen tobakk. At smaken på tobakken dyrket på Vaggestad ikke var den samme som i nevnte geografi måtte tales. Tobakksbladene ble hengt til tork oppunder låvetakene i distriktet før den kunne snittes og brukes i piper og sigaretter. Og der hang den i mange år etter at freden kom og South State og Gul Mixture igjen var å finne i butikkhyllene. Bildet viser en bunt tørket tobakk som ble vist på Pukkestad senest 8. mai i år.

FOTO: GRO MIDTTUN

Jagrande

BILDE VIA RAGNAR IVERSEN

Turbintanker «Jagrande» ble bygget i Kiel for A/S Kosmos i 1963. Hun var på 89800 tdw og hadde en bemanning på 32 personer. Skipet tjente inn valuta for rederiet og Norge innen tankfart i 15 år og ble hugget til skrap i Taiwan i 1978. I 1971 var følgende fra Sandefjord på mønstret skipet: Båtsmann Harry Frednes, smører Ivar Simonsen og maskinsjef Helge Syverstad.

MINNER
FRA NÆR
FORTID

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER

på Pukkestad gård

Bidrag til denne siden?

Lev'er det i avisresepsjonen mkr. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senters info-gruppe:

består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne Roar Tollnes, Kirsten Wang Henriksen, Otto Ågesen, Lisbeth Akerholt, Roger Davidsen, Ragnar Iversen, Tore Sandberg, Bjørn Hoelseth, Øistein Bjørvik, Sven Erik Lund og Rolf Vidar Markmanrud. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 - sv-er-lu@online.no